

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 1

Gemeente Den Haag, 11 december 2024

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Marc Reniers	Voorzitter
Alexander Pols	Lid
Annuska Pronkhorst	Lid
Berdie Olthof	Lid
Franz Ziegler	Lid
Joris Molenaar	Lid

Secretaris:

Sander van der Ven

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst voor vaststelling op 11 december 2024

B. BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Amalia van Solmsstraat 157 en 155k

20241211 B/2024-11617

Bouwen (beginselaanvraag): het veranderen en vergroten van de school met kinderopvang Amalia van Solmsstraat 157 en 155k en het oprichten van een losstaande gymzaal ter plaatse de te slopen bebouwing aan de Amalia van Solmsstraat 155.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan in beginsel instemmen met de transformatie en uitbreiding van de school. Het ontwerp bestaat uit een aanpak van een groot deel van de bestaande historisch waardevolle bebouwing, een uitbreiding van de bestaande bebouwing en een vrijstaande gymzaal. Deze opzet doet de bijzondere bestaande bebouwing recht en past vanzelfsprekend in het straatbeeld. De uitbreiding van het schoolgebouw is driezijdig, met een volwaardige (kop)gevel aan het schoolplein. Deze kop en de gymzaal maken en omarmen een schoolplein. Een lage gemetselde muur – in lijn met de oorspronkelijke muur – maakt de noodzakelijke scheiding tussen straat en school én maakt de buitenruimte van de school ruimtelijk en esthetisch een deel van de straat. Ook de geleiding van de gymzaal aan de straat en aan het plein draagt hieraan bij.

Het gevelontwerp dat gebruik maakt van de gevelopeningen in het bestaande schoolgebouw en de uitvoering in robuust metselwerk zorgen voor een mooie samenhang.

Voor de uitwerking naar bouwplan vraagt de commissie aandacht voor de volgende punten.

- De trafo lijkt willekeurig gepositioneerd. Deze kan en moet een onderdeel van het ensemble worden;
- Het beeld en/of de inpassing van de gymzaal richting de naastgelegen woonbebouwing vraagt nog aandacht;
- Het bestaande lage volume aan de straat ter plaatse van het nieuwe trappenhuis kan een welkome 'handshake' zijn tussen bestaand en nieuw, een element dat de bouwdelen verbindt, de twee entrees verbindt, de eigenheid van de twee bouwdelen versterkt en tegelijkertijd een geheel maakt;

- De aanpak van de bestaande school en de nieuwbouw kunnen verschillen, maar vragen ook afstemming en samenhang. Bijvoorbeeld de kleurstelling die oorspronkelijk een zeker contrast had, terwijl de nieuwbouw nu ton sur ton is getekend.

2 Juliana van Stolberglaan 1

20241211 B/202329014

Bouwen: het oprichten van een kantoorgebouw met een 2-laagse ondergrondse parkeergarage en winkel, theater, horeca, kinderfietsenwerkplaats en ondersteunende functies op de begane grond naast de A12, bij de kruising met de Juliana van Stolberglaan en het aanleggen van in- en uitrit aan de Prinses Beatrixlaan (hoofdkantoor ANWB).

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Als onderdeel van het positieve advies van 1 mei 2024 over het ontwerp van het kantoorgebouw, heeft de commissie een drietal voorwaarden genoemd. Elk van deze voorwaarden had betrekking op de (verdere) uitwerking van delen van het ontwerp: het gevelgrid, het plafond van de publieke doorgang en het groen in de publieke doorgang.

Het gevelgrid is doorontwikkeld en getest met een mock-up. De commissie onderschrijft het belang van uniforme naden tussen de elementen die het grid vormen en tussen het grid en andere geveldelen. Ook de aangepaste afwerking van de elementen onderschrijft zij. De aangepaste kleur en de metallic uitstraling verrijken het gevelbeeld en versterken de inpassing in de omgeving. Dezelfde afwerking wordt doorgezet in het interieur, waarin het gevelgrid doorloopt over de plafonds van de publieke doorgang van tourniquet naar tourniquet. De aanpassingen in het patroon van het grid, de aansluiting van het grid op de kolommen en de vulling van het grid versterken de samenhang van gevels en plafonds en maken de onderdoorgang een integraler onderdeel van het gebouw. De groene aankleding van de doorgang is nog erg interieur. De commissie begrijpt dat de beplanting wordt gefinetuned op basis van het (nog ontbrekende) ontwerp van het pocketpark.

De commissie adviseert positief over de positie en de maat van de drie logo's: boven de beide entrees en op de hoek gericht naar de Utrechtsebaan. Deze zijn goed gerelateerd aan het gebouwoontwerp.

NB De commissie ziet impressies waarop het gevelgrid lijkt doorgezet over het installatievolume, de bovenste terug liggende laag van het gebouw. Eerder heeft zij een neutrale grijze lamellengevel geaccordeerd, die het installatievolume ondergeschikt maakt. De commissie gaat ervan uit dat de lamellengevel niet wijzigt.

3 Lange Voorhout 2

20241211 B/2024-09031

Bouwen: het verbouwen van een gedeelte van de Kloosterkerk door het wijzigen van de entree en de kerkzaal.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over de externe wijzigingen ten behoeve van de vooral interne aanpassingen om de Kloosterkerk functioneel te versterken.

De middelste van de drie dubbele deuren aan het Lange Voorhout wordt de entree van de kerk. Een benadrukte hoofdentree had de Kloosterkerk nooit, wat de gevel aan de onderzijde een zekere geslotenheid en neutraliteit geeft. Dit maakt de Kloosterkerk een opvallend gebouw en bepaalt de inpassing van de kerk aan het Lange Voorhout. De aangepaste entree is herkenbaarder en bruikbaar, maar behoudt de kenmerkende plint. De draairichting van de deuren wijzigt – wat zorgvuldig is opgelost – waardoor achter de gevel glazen schuifdeuren kunnen worden toegevoegd en in het plaveisel voor de entree verschijnt een natuurstenen stoep als markering van de entree. De commissie spreekt haar waardering uit voor deze subtiele en effectieve aanpak.

4 Lange Voorhout 2

20241211 B/2024-09031

Cultuurhistorie: het verbouwen van een gedeelte van de Kloosterkerk door het wijzigen van de entree en de kerkzaal.

Akkoord

Het bouwplan is beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie adviseert positief over de externe wijzigingen ten behoeve van de vooral interne aanpassingen om de Kloosterkerk functioneel te versterken.

De middelste van de drie dubbele deuren aan het Lange Voorhout wordt de entree van de kerk. Een benadrukte hoofdentree had de Kloosterkerk nooit, wat de gevel aan de onderzijde een zekere geslotenheid en neutraliteit geeft. Dit maakt de Kloosterkerk een opvallend gebouw en bepaalt de inpassing van de kerk aan het Lange Voorhout. De aangepaste entree is herkenbaarder en bruikbaar, maar behoudt de kenmerkende plint. De draairichting van de deuren wijzigt – wat zorgvuldig is opgelost – waardoor achter de gevel glazen schuifdeuren kunnen worden toegevoegd en in het plaveisel voor de entree verschijnt een natuurstenen stoep als markering van de entree. De commissie spreekt haar waardering uit voor deze aanpak die nauwelijks opvalt in het geheel van het Lange Voorhout en (het gebruik van) de Kloosterkerk als één van de bijzondere gebouwen en functies aan het Lange Voorhout tegelijkertijd versterkt.

5 Lange Voorhout 2

20241211 B/2024-09031

Monument: het verbouwen van een gedeelte van de Kloosterkerk door het wijzigen van de entree en de kerkzaal.

Akkoord

De commissie spreekt haar waardering uit voor het subtiele en effectieve ontwerp dat (het gebruik van) de Kloosterkerk versterkt.

Intern wordt de logistiek aangepakt, zowel door wijzigingen in de plattegrond als aanpassingen in de (vaste) inrichting van de kerkzaal. De toevoeging van een entreegebied, een 'flexibele' zaal en extra bergruimte maakt slim gebruik van de aanwezige balkons.

Het orgelbalkon en de balkons aan weerszijden worden in vorm gelijk getrokken, met eenzelfde uitkraging en eenzelfde vormgeving. De wanden daaronder liggen terug van de balkonrand én terug van de koppen van de dwarsmuren. Die muren en de balkons bepalen het beeld, waardoor dit deel van de kerk ruimtelijk bij de kerkzaal blijft horen. De commissie vraagt aandacht voor de profilering van de nieuwe puien. Zij verschillen functioneel en technisch, maar zouden uiterlijk zo slank mogelijk en zoveel mogelijk hetzelfde moeten zijn.

De doorbraak ten behoeve van de "huiskamer" houdt de historische structuur voldoende afleesbaar.

Het verwijderen van banken ten behoeve van flexibel gebruik, het verplaatsen van gedenktekens en het opnieuw gebruiken van (delen van) uit te nemen onderdelen past bij de geschiedenis van deze kerk, behoudt de monumentale ruimtelijkheid en kan deze zelfs versterken. De commissie vraagt aandacht voor de keuze van de stoelen. Deze zouden een vanzelfsprekend en onopvallend onderdeel van het interieur moeten zijn, bijvoorbeeld door een neutrale vormgeving en/of door materialen die aansluiten bij de te behouden banken.

Ook over de externe wijzigingen adviseert de commissie positief. De middelste van de drie dubbele deuren aan het Lange Voorhout wordt de entree van de kerk. Een benadrukte hoofdentree had de Kloosterkerk nooit, wat de gevel aan de onderzijde een zekere geslotenheid en neutraliteit geeft. Dit maakt de Kloosterkerk een opvallend gebouw en bepaalt de inpassing van de kerk aan het Lange Voorhout. De aangepaste entree is herkenbaarder en bruikbaar, maar behoudt de kenmerkende plint. De draairichting van de deuren wijzigt – wat zorgvuldig is opgelost – waardoor achter de gevel glazen schuifdeuren kunnen worden toegevoegd en in het plaveisel voor de entree verschijnt een natuurstenen stoep als markering van de entree.

6 Melkwegstraat 2-12, Zonweg 41-53 en Saturnusstraat 21-31

20241211 B/2024-11792

Bouwen: het bouwen van 2 torens (toren 3 en 4) met 216 woningen, maatschappelijke dienstverlening, detailhandel, bedrijvigheid, creatieve bedrijvigheid en horeca ter plaatse van de te slopen percelen Melkwegstraat 2-12, Zonweg 41-53 en Saturnusstraat 21-31 (project De Nieuwe Hallen fase 2).

De beoordeling van dit bouwplan is uitgesteld.

7 Slachthuislaan 20, Slachthuislaan 22 en Slachthuislaan 22D

20241211 B/2024-00878

Bouwen: het bouwen van een bedrijfsgebouw ter plaatse van de te slopen bedrijfsruimte Slachthuislaan 20, het kantoor Slachthuislaan 22 en de sportschool Slachthuislaan 22D.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie begrijpt dat deze nieuwbouw stedenbouwkundig niet mogelijk is. Vooruitlopend op een beoordeling van het gevelontwerp van een geaccordeerde functie in een geaccordeerd volume benadrukt de commissie het belang van deze plek. De locatie is belangrijk voor de gebouwde context en is een zeer zichtbaar onderdeel van een belangrijke stedelijke route. Dit vraagt een hoogwaardige oplossing voor de vijf gevels: de drie straatgevels, de gevel naar de woonbebouwing aan de Jan Diesenstraat en het dak. Een gesloten functie met gesloten gevels lijkt hier niet de juiste richting.

8 Stationsplein 73-75, Stationsweg 172-182 en Zuylichemstraat 25-37

20241211 B/2024-13410

Bouwen: het gewijzigd uitvoeren van de vergunningen 202207464/8474152 d.d. 14-11-2022, 201704695/6505302 d.d.18-10-2017 en 201823946/7090689 d.d. 21-02-2019 voor het veranderen van het kantoor Stationsplein 73-75, Stationsweg 172-182 en Zuylichemstraat 25-37 tot hotel en 66 appartementen waarbij de wijziging bestaat uit de onderdelen dakterrassen, parkeren en welstand.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie constateert dat de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het eerder positief beoordeelde ontwerp voor de transformatie van dit kantoorgebouw het metselwerk en de entree zijn.

De aangepaste vormgeving van de entreepartij lost de aanwezigheid van een betonbalk achter de pui goed op. Door de terug liggende pui en de ranke luifel blijft de dubbele hoogte van de entree effectief.

In plaats van steenstrips wordt voor de gevels nu 'traditioneel' metselwerk toegepast. De detaillering is hierop aangepast en maakt een rondom robuust en eenduidig gevelbeeld.

Aangegeven is dat de winkelplint – de begane grond van de drie straatgevels – geen deel uitmaakt van dit bouwplan. De commissie gaat ervan uit en stelt als voorwaarde dat de plint wordt uitgevoerd zoals eerder geaccordeerd, inclusief het reclameplan dat daarbij hoort. Alleen zo kan een samenhangende transformatie van dit gebouw gerealiseerd worden.

9 Weteringkade 118A

20241211 B/2024-06697

Bouwen: het veranderen van de woning Weteringkade 118A tot 5 woningen.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder (dossiernummer 202219628) heeft de commissie ingestemd met de architectuurtaal van deze invulling. In de gevelwand, met daarin gebouwen die verschillen in schaal en stijl, past een expressieve en wat eigenwijze pakhuis-/fabrieksachtige architectuur. Ook in de ruimere context van de wijk is dit een goede oplossing.

De gekozen architectuur vraagt een geloofwaardige uitwerking, een robuuste en eenduidige detaillering. Daarvan is nog geen sprake. Het hoofdmateriaal aan de straatzijde is metselwerk. De architectuur vraagt een zware detaillering, ook bij de toepassing van keramische steenstrips en (de suggestie van) natuurstenen elementen. Dit betekent dat de verbijzonderingen op een constructief logische plaats moeten zitten en dat het metselwerk optisch dikte en zwaarte heeft met verbanden die dragend metselwerk suggereren. De commissie constateert dat de waterslagen op de verdiepingen verschillen per tekening en ziet een massieve natuurstenen plint die niet massief gerealiseerd kan en zal worden. Ook constateert de commissie dat de kozijnprofielen verschillend zijn toegepast, met het zgn. stopverfdetail deels aan de binnenzijde en deels aan de buitenzijde.

Installaties op het dak zijn mogelijk, maar moeten ondergeschikt zijn, zowel in het gevelontwerp als in de omgeving. Het optrekken van de gevels rondom om de installaties (deels) aan het zicht te onttrekken, is een passende oplossing.

10 Willem van Outhoornstraat 91C en Altingstraat 44

20241211 B/2024-00964

Bouwen: het bouwen van 5 woningen met bijbehorende parkeerplaatsen en tuinen ter plaatse van de te slopen bedrijfsruimte Willem van Outhoornstraat 91C en de woning Altingstraat 44 op de bestaande fundering en begane grondvloer.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over de integrale – architectuur en landschap – aanpak van deze opgave: een hof met vier woningen, ontsloten vanaf de Willem van Outhoornstraat. De vijfde woning bevindt zich op de begane grond van de (bestaande) bebouwing aan de Altingstraat. De gevelwijzigingen die voor het realiseren van deze vijfde woning nodig zijn, zijn in 2022 geaccordeerd.

Het ontwerp bestaat uit de poort aan de Willem van Outhoornstraat, de bekleding van de erfscheidingen met de omringende bebouwing en de gevel van de vier woningen. Deze elementen vormen de omkadering van een hof die is ingericht als verkeersgebied, parkeerterrein en groene buitenruimte.

De gevel heeft een eenduidige indeling en een neutrale architectonische uitwerking, een vanzelfsprekende invulling van een binnengebied. De houten 'voering' van de rest van de hof past hier goed bij.

De hoofdopzet van de inrichting van de hof lost de verschillende functies goed op. De commissie ziet mogelijkheden het ontwerp simpeler en sterker te maken.

- De pergola die de parkeerplaatsen scheidt en deels overkapt is fors. Met minder constructie en meer begroeiing wordt dit een lichter en luchtiger object. En meer een object in de hof dan een opdeling van het binnenterrein;
- Voor de beplanting wordt veel gebruik gemaakt van bakken met vrije vormen. Nu de begroeiing in de volle grond geplant kan worden, suggereert de commissie geen bakken te gebruiken, maar de planten de vrije vormen te laten maken;

- De keuze van planten kan lokaler en ecologischer, wat de betekenis van het groen voor de hof en voor het binnengebied als geheel – inclusief de omringende bebouwing – versterkt.

De commissie kan niet instemmen met de poort die de hof afsluit. De positie direct aan de straat en de rustieke vormgeving maken de poort een vreemd element in de Willem van Outhoornstraat. Een hekwerk dat iets terug ligt van de straat en met een meer stedelijke uitstraling (transpanter en strakker) past beter.

Marc Reniers

Voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag